

Toimenpideoite TPA 44/2019 vp

Tom Packalén ps

Toimenpideoite älypuhelinien käyttökiellon voimaan saattamisesta avolaitosvankien valvonnan tehostamiseksi

Eduskunnalle

Vankeuslain (767/2005) 2 §:n mukaan vankeuden täytäntöönpanon tavoitteena on lisätä vangin valmiuksia rikoksettomaan elämäntapaan edistämällä vangin elämähallintaa ja sijoittumista yhteiskuntaan sekä estää rikosten tekeminen rangaistusaikana.

Lain esitöissä, HE 263/2004 vp, korostettiin tarvetta lisätä lakiin nimenomainen maininta siitä, että tavoitteena on myös estää rikosten tekeminen rangaistusaikana. Kuten tiedämme, rikoksia tehdään nykyisin entistä enemmän puhelimilla ja entistäkin tehokkaammin internetyhteyden sisältävillä älypuhelimilla. Vangit voivat siten jatkaa ja johtaa rikollista toimintaa vankilasta käsin, jos tarvittavia toimenpiteitä valvonnan tehostamiseksi ei tehdä.

Vankeuslaissa ei ole säännöksiä omien älypuhelinien haltuun antamisesta tai niiden haltuun antamisen epäämisestä avolaitosvangeilta. Tämä on johtanut siihen, että avolaitosvangille annetaan haltuun vangin oma älypuhelin, kun vanki osallistuu vankilan ulkopuoliseen työ- tai muuhun toimintaan, tai vangit voivat käyttää omia älypuhelimiaan avolaitoksessa sisällä ollessaan vapaaajallaan. Älypuhelinien käyttöä ei kuitenkaan valvota millään tavalla, eikä valvontaa voida ulkoistaa vankilan ulkopuolisille työnjohtajille vangin osallistuessa vankilan ulkopuoliseen työtoimintaan. Vanha käytäntö on ollut antaa vangille avolaitoksissa käyttöön vankilan omistama perusmatkapuhelin, kun vanki on vapaa-ajalla tai poistuu töihin vankilan ulkopuolelle.

Saamieni tietojen perusteella Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön lakimiehet ovat alkaneet tulkita vankeuslain 2 §:ää vankimyönteisesti ottamatta huomioon lain esitöissä korostettua tavoitetta estää rikosten tekeminen rangaistusaikana luovuttamalla avolaitosvangeille käyttöön heidän omat valvomattomat älypuhelimet.

Keskushallintoyksikkö tiedostaa, että omien älypuhelinien haltuun antaminen vankilan ulkopuolella järjestettävään avolaitostyöhön aiheuttaa muutoksia useiden laitosten toimintaan. Se myös heikentää avolaitosvankien valvontaa, joka jopa houkuttelee rikollisen toiminnan jatkamiseen tai siihen palaamiseen.

Avolaitokseen sijoitettujen vankien on arvioitu tarvitsevan vähemmän valvontaa kuin suljetuissa laitoksissa olevien. Avolaitosvankien valvontaa entuudestaan heikennettäessä tulee avolaitosvankien rikosten estäminen rangaistusaikana käytännössä mahdottomaksi.

Toimenpideoite TPA 44/2019 vp

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin sen korjaamiseksi, etteivät vangit voi jatkaa ja johtaa rikollista toimintaa vankilasta käsin, ja että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin vangin oman älypuhelimien käytön kieltämiseksi avolaitosvangeilta.

Helsingissä 21.11.2019

Tom Packalén ps